

Warszawa, 14 marca 2023 r.

PORADNIK LEROY MERLIN

ZIELONE FASADY

Zielona ściana, to sposób uprawy roślin w sposób wertykalny i wbrew pozorom nie jest zarezerwowany jedynie do wnętrza. Pod tym hasłem kryje się również określenie zielonej fasady, które odpowiada rozwiązaniu polegającym na kaskadowym zazielenianiu zewnętrznych ścian budowli i ogrodzeń. Taka dekoracja sprawdzi się jako ozdoba fasad domów i bloków oraz uatrakcyjni przydomowy ogródek pnąc się w górę po ścianach altan, powierzchniach murków i ogrodzeń.

Zielona fasada niesie za sobą nie tylko wspomniane powyżej korzyści estetyczne, ale także pozytywnie wpływające na środowisko. Produkcja tlenu, podnoszenie poziomu wilgotności powietrza oraz neutralizowanie zanieczyszczeń obecnych w otoczeniu to tylko część z dobrodziejstw, za pomocą których rośliny na zielonych fasadach są w stanie stworzyć sprzyjający do funkcjonowania w miastach mikroklimat. Co więcej, jest to tworzenie przestrzeni życiowej dla pożytecznych organizmów, w tym owadów zapylających.

Pnącza znoszące suszę: winorośl pachnąca, winobluszcz pięciolistkowy, dławisz, milin amerykański, (Leroy Merlin)

Wbrew mylnemu przeświadczeniu, jeżeli fasada budynku nie jest naruszona, to rośliny nie doprowadzają do ich uszkodzenia, wręcz przeciwnie są w stanie osuszać fundamenty.

Zatem zielona fasada to również korzyści techniczne dla budynków - osłanianie i ochrona konstrukcji przed niekorzystnymi warunkami środowiska zewnętrznego, w tym: wodami opadowymi, wiatrem, dużymi wahaniami temperatury, a także promieniowaniem słonecznym (nie doprowadzając tym samym do nadmiernego nagrzewania tych powierzchni).

Od czego należy zacząć?

Podstawą jest rozsądne planowanie, ponieważ jest to projekt długoterminowy, którego efekt będzie widoczny dopiero po upływie kilku sezonów od jego rozpoczęcia. Tak samo jak w przypadku zazieleniania ścian w pomieszczeniach, to i przy planowaniu zielonych fasad należy odpowiednio dobrać skład gatunkowy roślin, zaplanować zabiegi pielęgnacyjne, a w razie potrzeby zastosować konstrukcję nośną.

Zestaw roślin "Kolorowy Płot": powojnik, róża pnąca, wiciokrzew (Leroy Merlin)

Projekt zielonej fasady powinien obejmować:

Rośliny pnące to najprostszy sposób na utworzenie zielonej fasady. W tym przypadku wśród kryterium wyboru gatunków na pierwszym miejscu powinna być zdolność roślin do wytwarzania organów, za pomocą których przytwierdzają się do różnego rodzaju powierzchni. Rośliny pnące rozrastając się wzdłuż ściany będą stopniowo się po niej wspinać i sukcesywnie ją przykrywać, jednocześnie jej nie uszkadzając.

Dobór roślin powinien być odpowiedni do lokalnych warunków środowiskowych: stanowiska (strony świata), **klimatu** (temperatury i wilgotności powietrza) **oraz siły wiatru**. Wymienione czynniki należy wziąć pod uwagę nie tylko podczas planowania składu gatunkowego nasadzenia, ale również elementów im towarzyszących. Spośród wymienionych powyżej czynników w przypadku zielonych fasad niezwykle istotna jest prędkość wiatru, której niszczycielska siła jest odczuwalna dla roślin wraz ze wzrostem wysokości budynku.

Chmiel zwyczajny i winobluszcz pięciolistkowy (Leroy Merlin)

Konstrukcje wspierające w postaci lin lub kratownic mają za zadanie wspierać rozwój zielonej fasady. Za pomocą łodyg bądź wąsów czepnych rośliny będą się na nich oplatać, zawijać, zaczepiać i finalnie wspinać wzdłuż ściany. Jest to wsparcie dla roślin, zwłaszcza dla tych, których potencjał do rozrastania się jest słabszy (np. ze względu na niesprzyjającą powierzchnię elewacji), ale również z uwagi na wiatr, który będzie zakłócał ich przyczepność na krawędziach budynków. Jest to również rozwiązanie pozwalające na utworzenie **kontrolowanej** zielonej fasady. Konstrukcje nośne są oczywiście elementem dodatkowym; zielona fasada może powstać w sposób bezpośredni rozrastania się roślin na budynkach, ale zależy to od składu gatunkowego roślin i samej budowli. W zależności od tego, czy budynek, którego ściany zewnętrzne mają być pokryte zielenią jest domem prywatnym, blokiem, a może miejskim ratuszem, inwestycja będzie się wiązać z większym lub mniejszym nakładem nie tylko finansowym, ale i roboczym; jednak uzyskany efekt z pewnością przyniesienie wiele korzyści.

Przegląd gatunków roślin polecanych do zielonych fasad

***Hedera helix* (bluszcz pospolity)**, to pnącze, które dzięki dostępności przeróżnych odmian pozwoli na stworzenie niebanalnej kompozycji – trwalej na lata. Jest to roślina odporna na trudne warunki środowiska i o dużym potencjale do rozrastania się. Łodygi za pomocą korzonków przybyszowych płożą się lub wspinają i mogą zdobić soczystą zielenią elewację budynku przez cały rok.

***Parthenocissus quinquefolia* (winobluszcz pięciolistkowy)**, to z kolei pnącze sezonowe, które również idealnie sprawdzi się w tym typie nasadzenia. Jego atutem w okresie jesiennym jest ozdobne przebarwienie liści z zielonych na szkarłatno-czerwone. W tak niezwykle efektownej odsłonie pozostaje aż do sezonu zimowego, kiedy liście zaczynają opadać. Pnącze to charakteryzuje się silnymi przyrostami rocznymi, które mogą osiągać długość do 2 metrów. Podobnie jak bluszcz pospolity charakteryzuje się cechami, które powinny posiadać gatunki wykorzystywane do tworzenia zielonych fasad, a więc poza obfitymi przyrostami rocznymi, są tolerancyjne na zmienne warunki atmosferyczne i dobrze znoszą nawet ostre przycinanie.

***Wisteria* (glicynie)**, to z kolei propozycja pnączy, które zachwycają szczególnie w maju, kiedy to obficie pokrywają się groniatymi kwiatostanami. Chociaż cechują się długowiecznością, to w zimie mają skłonność do przemarzania. Dlatego podczas planowania nasadzenia należy zwrócić szczególną uwagę na stanowisko, które powinno być

słoneczne i osłonięte. Dbając o odpowiednie warunki uprawy będziemy w stanie w pełni wykorzystać potencjał glicynii, która w klimacie umiarkowanym jest w stanie rozrastać się do nawet 10 metrów długości. Z uwagi na dużą masę i silnie wijące się pędy w projekcie należy uwzględnić umieszczenie mocnych podpór.

Fallopia aubertii (rdestówka Auberta) podobnie jak glicynia również jest gatunkiem ozdobnym z kwitnienia. Kwiaty są drobne, jednak liczne i zebrane w opadające wiechy. Pojawiają się one w okresie letnio-jesiennym: od lipca do października. Jest to propozycja, która idealnie sprawdzi się, w projektach, które zakładają osiągnięcie efektu zielonej fasady w dość krótkim czasie, ponieważ roczny przyrost może dochodzić do nawet 6 metrów długości.

Winobluszcz pięciolistkowy

O tym należy pamiętać

Zielona fasada to projekt długoterminowy, którego efekty mogą być zauważalne dopiero po upływie kilku sezonów od jej założenia. Aby ten efekt docelowy był zadowalający należy pamiętać o jej regularnej pielęgnacji. Podstawą jest wykonywanie cyklicznych (często ostrych) cięć, które mają na celu odmłodzenie roślin oraz pobudzenie ich do rozrastania. Jest to zabieg, podczas którego usuwane są również części roślin, które przemarzły, bądź zostały uszkodzone.

Obfite przyrosty roczne, długowieczność, tolerancyjność na zmienne i niekiedy trudne warunki środowiska oraz silne przycinanie, to główne cechy, którymi powinny charakteryzować się rośliny wykorzystywane do tworzenia zielonych fasad. Odpowiednio dobrane rośliny będą w stanie sposób **bezpośredni** (bez wsparcia konstrukcji nośnych), bądź **pośrednio** (z pomocą fundamentu, na którym mogłyby się wspierać) pokryć obficie zazielenić zewnętrzne ściany budynków.

W przeciwieństwie do zielonych ścian wewnątrz domów i mieszkań system nawadniający jest opcjonalny z uwagi na naturalne oddziaływanie czynników atmosferycznych. Sama czynność podlewania powinna być zabiegiem uzupełniającym np. tuż po posadzeniu, ale będzie istotnym wsparciem dla roślin np. w przypadku suszy.

Podobnie jak w przypadku podlewania, nawożenie powinno być wykonane w odpowiedzi na konkretne zapotrzebowanie roślin. Należy je mieć na uwadze zwłaszcza w przypadku pnączy ozdobnych z kwitnienia, które mogą wymagać regularnego wzbogacania podłoża o składniki pokarmowe. W przypadku, gdy wśród posadzonych roślin część okaże się słabsza, chorowita i będzie zamierać (pomimo odpowiedniego doboru gatunkowego) **należy zastąpić je nowymi.** Niekiedy jest to proces naturalny, który może być uwarunkowany genetycznie lub wynikać ze stresu związanego z umieszczeniem rośliny w nowym środowisku.

Zestaw roślin „Kolorowy Płot”: powojnik, róża pnąca, wiciokrzew (Leroy Merlin)

Rośliny oraz elementy konstrukcyjne niezbędne do budowy zielonych fasad znajdują się w sklepach Leroy Merlin. Więcej informacji na www.leroymerlin.pl;

Opracowanie dla Leroy Merlin:

mgr inż. Anna Pińkowska
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie,
Instytut Nauk Ogrodniczych
Katedra Ochrony Roślin

Dodatkowe informacje i zdjęcia wysokiej rozdzielczości:

PR_produkt@leroymerlin.pl

www.media.leroymerlin.pl

Link do zdjęć: <https://we.tl/t-Rv89dkJA13>

Źródła: Stec A. i Słyś D. 2019. Zielone dachy i ściany. Projektowanie, wykonawstwo, użytkowanie. Wydawnictwo i Handel Książkami KaBe